

EEN OVERZICHT VAN VIJFTIG JAAR OOSTENDSE KURSAAL (II)

We kijken nog even rond en bemerken de verlichte borden "Deuren 1, 3, 5 en 2, 4, 6", "Portes 1, 3, 5 en 2, 4, 6" en we worden verder aangemaand niet te roken in vier talen. Dit geeft aanleiding, aan de hand van de programma-brochures, de toepassing van de taalwetten even na te gaan.

Dat de voertaal in de vooroorlogse Kursaal het Frans was, zal niemand verwonderen. Deze om diverse sociologische redenen onnatuurlijke negering van de inheemse taal werkte nog na tot in 1959. In 1960 en 1961 waren de programma's tweetalig met voorrang van het Frans en in 1962 werden de rollen omgewisseld. Vanaf 1966 werden de drie landstalen en het Engels dooreen gebruikt volgens de omstandigheden. Voor sommige opvoeringen en in alle geval deze bestemd voor Vlaams en Oostends publiek is vanzelfsprekend het Nederlands de voertaal geworden.

We zitten nu knusjes in onze donkergroene klapzetel onder een pseudo-sterrenhemel en vooraleer het doek opengaat of het concert begint hebben we nog tijd te overwegen welke evolutie de kursaal-uitbating ondergaan heeft wanneer we ze vergelijken met de verlopen toestand. We kunnen daarbij een vijftal krachtlijnen onderscheiden.

Benevens de zomer-programmatie voor juli en augustus kennen we nu een winter-programmatie die nagenoeg de rest van het jaar bestrijkt.

Het programma is nu veelzijdiger en omvat de meest verscheidene genres van toneel, films tot congressen en zelfs politieke meetings, en traditiegetrouw concerten en music-hall.

Een eigen symphonieorkest weliswaar met een gans gamma dirigenten treedt niet meer op, doch wel binnenlandse en buitenlandse formaties met eigen en vreemde orkestleiders.

In de regel beginnen de zomerconcerten nog steeds om 21 uur, wat overigens het éne overeenkomstige punt is. Het vroegere gangbare programma, wat we zouden willen noemen een casino-concert, geniet niet meer de gunst van het publiek, dat langzamerhand andere geneugten des levens, aangeboden door de televisie, verlangt. Om nog volle zalen te lokken moeten werkelijk uitgelezen internationale attracties op de affiche staan.

Het gebruik om in rok en soiréekleed te verschijnen verviel en soms is de zaal gevuld door "vogels van de meest diverse pluimage". Wie in gewone burgerkledij opdaagt ziet zich niet meer verplicht zijn toevlucht tot het balkon te nemen. Van aristocratische geplogenheden zijn we vervallen tot zeer democratische gewoonten, wat trouwens de standing van het spektakel niet immer ten goede komt. Deze evolutie heeft zich langzamerhand ontwikkeld in de dertig jaar die achter ons liggen.

Onder de duizenden die de Kultuurtempel van Oostende bezocht hebben kunnen veel vooraanstaanden genoemd worden. Het weze mij veroorloofd enkele Koninklijke en Prinselijke bezoekers te vermelden. Na het huwelijk van onze Koning richtte het bestuur van het Casino-Kursaal een Spaanse week in van 21 tot 27 juli 1961. Het jonge koningspaar was aanwezig op 25 juli om het flamenco-ballet Sonidos-Negros te aanschouwen.

Op 24 augustus 1963 kwam de 88-jarige Koningin Elisabeth het concert bijwonen verzorgd door het Belgisch Kamerorkest geleid door Georges Maes met de medewerking van de wereldberoemde Weense bariton Erich Kunz. Een week later heeft de bejaarde vorstin de tentoonstelling Albert Saverys bezocht. De trekking van de Nationale Loterij op 20 juli 1964 werd opgeluisterd door Prins Albert en Prinses Paola. Ook de tentoonstelling Europa 1900 in 1967 kreeg hoog bezoek toen op 3 juni de Koning, de Koningin en Prinses Paola haar bezochten. De oud-regent Prins Karel is meermaals op hoge leeftijd de gast van het Kursaal geweest. Ik zie de Graaf van Vlaanderen aan de arm van Burgemeester Piers onder daverend handgeklap van alle aanwezigen door de zaal voortschrijden, alwaar het Ballet van Vlaanderen - wij zijn in 1975 - een luisterrijke dansavond zou ten beste geven.

Koning Boudewijn was de ere-gast op de academische zitting ter viering van 175 jaar Handelskamer van Oostende in 1978.

Op de vooravond van de Nationale Feestdag in 1980, het 150e jaar in het bestaan van België, werd in de rede vóór Oostende een vlootparade gehouden waarop de prinsen van Luik aanwezig waren. Ieder Oostendenaar geheugt zich de potdichte mist die over land en zee hing. Deze dag eindigde met een receptie in de Ambassadeurszaal. Nadien verschenen Prins Albert en Prinses Paola op het balkon langs Petit Nice alwaar ze op een serenade door de muziekkapel van de Zeemacht en op handgeklap van de samengestroomde menigte onthaald werden. Ook de zon was dan van de partij. Op 25 juni 1958 kwam Prins Rainier III en zijn gemalin Grace op bezoek te Oostende in het kader van de jumelage van Monaco met onze stad. Bij die gelegenheid werd het gedeelte van de Van Iseghemlaan omgedoopt tot Monacoplein, voor zover het gelegen was vóór het Casino-Kursaal.

De burgemeester Adolf Van Glabbeke had de eer de prinses te verzoecken het naamplaatje te onthullen. Ook de Shah van Perzië kwam op bezoek en wel op 15 mei 1960. Nog een andere buitenlandse gast dient vermeld, Prins Bernhard van Nederland, die op 26 mei 1963 het congres van de RAF bijwoonde.

Als geestelijke personaliteit citeer ik Monseigneur Desmedt, die zijn ambt als bisschop van Brugge vervult sedert 1952, wat vrijwel overeenstemt met de periode gedurende dewelke het Casino uitgebaut wordt. Bij menig katholiek congres of jubileum was hij de ere-gast. Hij heeft er dikwijls de Eucharistie opgedragen, wat ons een bemerking ontlokt.. In onze moderne tijd worden kerken soms gebruikt als concertzaal en het geschiedt eventueel dat een concertzaal kerk wordt.

Vooraleer mijn lezers het spektakel banket op te dienen kan ik mij niet weerhouden even een persoonlijke nota in te lassen.

Het auditorium is mij zeer vertrouwd. Ik heb er op de meest diverse plaatsen gezeten : vooraan in de orkestzetels, in het midden de mezzanines genoemd en op het balkon, tot zelfs hoog op de laatste rij waar ik dank zij de uitstekende akoestiek tot de zachtste noot kon horen van het pianospel ons gebracht op 7 augustus 1983 door Pierre Volundat. Ik zat zowel in de middenbeuk als op zijde. Ik kwam er met wijlen mijn echtgenote, met mijn dochters, in gezelschap, maar ook gans alleen. Ik kwam er als abonnee, als betalende toeschouwer met of zonder vermindering, maar ook als genodigde ambtenaar of voor een gratis spektakel.

Ik kwam echter nooit op "scène" zelfs niet toen mijn laatste werkgever de N.V. EBES in de Ambassadeurszaal in november 1981 haar jubilarissen huldigde, want ik stond op de beurtrol het vorig jaar in Gent. Mijn dochttertjes genoten wel dat voorrecht bij gelegenheid van een schoolfeestje en toen Willen is Kunnen nog haar jaarlijks in-door feest hield in het Kursaal heeft Monique de Pizzicato-polka van Johann Strauss gedanst met de balletschool van Chris Vanhulle.

En nog kan ik niet van wal steken met mijn overzicht. Want vóór het positieve komt het negatieve. Niet alle artiesten wier optreden aangekondigd was, hebben zich aan hun woord gehouden. Maria Callas stond op het programma in 1960, doch kwam niet. Op 2 augustus 1961 hebben wij vruchteloos in de zaal op Jane Rhodes gewacht. Gerard Lenormand en Michel Sardou lieten het afweten en in 1983 was het Rudolf Nureyev die zijn kat zond.

Na deze voorafgaande beschouwingen - om het eens plechtig uit te drukken - wordt het hoog tijd om meer concreet een reeks namen op te dissen van bekende personen uit de variété- en artistieke wereld die in ons kultuurpaleis gedurende ongeveer dertig jaar die achter ons liggen voor de nodige verstrooiing hebben gezorgd. Vooreerst wil ik enkele regelmatig weerkerende gebeurtenissen niet onvermeld laten. De Oostendse revue was in 1983 aan haar 16e editie. Voor vele Oostendenaars is deze avond hun enig jaarlijks bezoek aan het Kursaal. Het Bal du Rat mort is de magneet die van heinde en verre talloze karnaval fanaten aantrekt. Het feest van de Oostendse stadsscholen greep er jaren naeen plaats. Het lentefeest van de vrijzinnige jeugd is een jaarlijkse traditie geworden. Voor de bejaarden grijpen ontspanningsnamiddagen plaats. Wie van de 60-plussers herinnert zich niet de luimige toespraken van de proost, pastoor Dejaeghere ?

Een muziekformatie waarop Oostende prat mag gaan, is de bij ons gekazerneerde Zeemachtkapel. Deze harmonie zet ieder jaar het zomerseizoen in en sluit het ook af met een zeer druk bijgewoond en puik verzorgd concert. Allereerst wordt de Brabançonne uitgevoerd, die nog altijd door sommigen met applaus bejegend wordt. Het volkslied wordt rechtstaand en ingetogen aangehoord, dat is de correcte houding. Het muziekkorps werd aanvankelijk geleid door Louis Hanniken, die in 1960 de dirigeerstok overliet aan Guy Duyck.

Deze werd opgevolgd door Jozef Wouters in 1978. Zijn eerste concert bevatte een volledige symphonie, De nieuwe wereld van Dvorak, voor harmonie bewerkt. Wanneer wij als sluitstuk van het seizoen de marche van de Zeemacht horen, uitgevoerd met behulp van het trommel- en klaroenkorps geleid door Herman Vermeire dan bekruipt ons een zekere weemoed, omdat een zomerperiode te Oostende weer ten einde is gekomen.

Na het voorgerecht zal ons menu uit zeven gangen bestaan die ik eerst wens op te sommen : 1) de music-hall, 2) de recitals, 3) de jazz, 4) het gesproken toneel, 5) het gezongen toneel, 6) de dans, 7) de klassieke muziek. Al wat film is laat ik buiten beschouwing, zowel de exploratiefilms die in beide landstalen afgerold worden, als de speelfilms, die dank zij een up to date projectieinstallatie kunnen vertoond worden.

Music-Hall

Uit de reeks namen die ik hierna opdis kan gauw geconcludeerd worden dat de smaak van ons Belgisch publiek in hoofdzaak gericht is naar franszingende vedetten uit de music-hallwereld. Voor onze Vlaamse en Nederlandse cabaretiers is wel een gestadige opgang merkbaar. Mijn lijst is chronologisch gerangschikt en de namen kriskras opgegeven.

- 1953 André Dassary, Jean Sablon, Georges Brassens (ook in 1960), Malando, Louis Mariano (nog in 1955, 1956 en 1960), Mouloudji.
- 1954 Patachou (ook in 1961), Georges Ulmer (ook in 1955), Juliette Greco (nog in 1959 en 1961).
- 1955 Philippe Clay (nog in 1956 en 1958), Los Paraguayos, Vera Lynn (m come-back in 1975).
- 1956 Annie Cordy, onze nationale vedette hebben we teruggezien in 1965 en van 1973 tot 1975 en 1982, Jacques Brel (nog in 1963, 1964 en 1966).
Lucienne Delyle, Roger Pierre, Les Compagnons de la Chanson, Georges Guétary.
- 1957 Charles Aznavour (nog in 1961, 1962, 1969-1973), Marcel Amont (ook in 1962), Dalida (nog in 1961 en 1965), Gilbert Becaud (nog in 1958, 1961, 1968 en 1972), Shirley Bassey, André Claveau, Fernand Raynaud, Line Renaud, Amelia Rodrigues, Jean Walter (ook in 1960).
- 1958 Harry Belafonte (ook in 1981), Fernandel (ook in 1969), The Platters (en in 1959), Henri Salvador, Sarah Vaughan, Raymond Devos (ook in 1960, 1964 en 1974), Helmut Zacharias.
- 1960 Yves Montand, Edmundo Ros, Catherine Valente (ook in 1960), Paul Anka,
- 1960 Sacha Distel (nog in 1969, 1971, 1972 en 1974), Nat King Cole, Jean-Claude Pascal.
- 1961 Rita Reys, Colette Renard (nog in 1965), Los Machucambos (nog in 1975), Peter Kraus.
- 1962 Johnny Haliday (nog in 1963, 1964, 1965 en 1974), Petula Clark (tot 1966), Marlene Dietrich, Enrico Macias, Isabelle Aubret.

- 1963 Richard Anthony (ook in 1964, 1966, 1968), Darry Cowl, Willem Demeyer.
- 1964 Adamo (nog in 1966, 1967, 1969 en 1983), Robert Cogoi, Françoise Hardy, Diane Warwick (ook in 1965 en 1982), Catherine Sauvage, Helen Shapiro.
- 1965 Claude François (tot 1975), Sylvie Varthan (ook 1969 en 1982), Cliff Richard, The Shadows.
- 1966 Fons Jansen (tot in 1973 en opnieuw in 1983).
- 1967 Toon Hermans (kwam terug in 1968 en 1970), Mireille Mathieu (ook in 1967, 1969 en 1973), Hugues Aufray (ook in 1971).
- 1968 Boudewijn de Groot, Jacques Dutronc, Ramses Shaffy, Michel Polnareff (ook in 1973).
- 1969 Ivan Rebroff, Roger Whittacker, Jacques Martin (en in 1970), Manitas de Plata (ook in 1972).
- 1970 De Elegasten, The Wallace Collection, Georges Moustaki, Serge Reggiani.
- 1971 Pierre Perret.
- 1972 Jerry Lewis, Will Tura, onze Vlaamse primus kwam terug in 1973, 1975, 1982 en 1984).
- 1973 Marika Röck, Demis Roussos (ook in 1974), Julien Clerc
- 1974 Joe Dassin, Thierry Le Luron.
- 1976 Up with People (ook in 1983).
- 1977 Nanna Mouskouri (ook in 1983), Serge Lama, Ella Fitzgerald (ook in 1982).
- 1978 Ray Charles (ook in 1982).
- 1979 James Last (ook in 1982, 1983 en 1984).
- 1980 Julio Iglesias
- 1981 Richard Clayderman
- 1982 I Colombaioni, Willy Lustenhout
- 1983 Herman Van Veen, Will Ferdy, Rhoda Scott

Ten slotte van dit gedeelte mag ik niet vergeten de Vlaamse Klub Kust te vermelden, die instaat voor de organisatie van een gedeelte der winteractiviteiten in het Kursaal en aan wie wij onvergetelijke avonden te danken hebben gaande van de reeks "met een muze op schoot" in de zeventiger jaren tot het herhaalde optreden van onze bard uit de Westhoek Willem Vermandere.

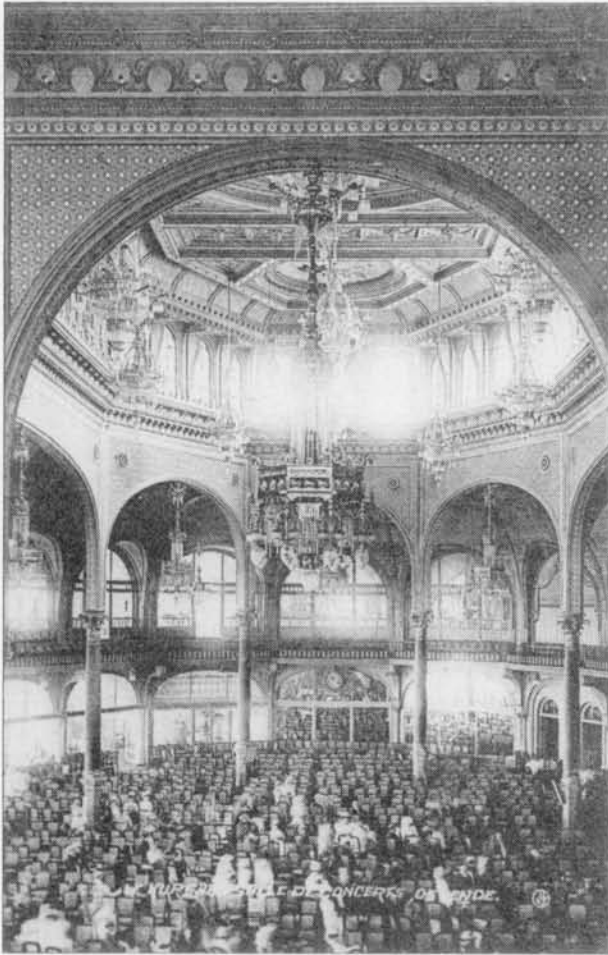
Recitals

Na de lichte muziek stap ik over naar wat men pompeus de ernstige muziek noemt om er de vedetten in het daglicht te stellen die alleen of in kleine groep musiceerden.

De titel van dit hoofdstuk zou dus kunnen luiden "de recitals of de kamermuziek".

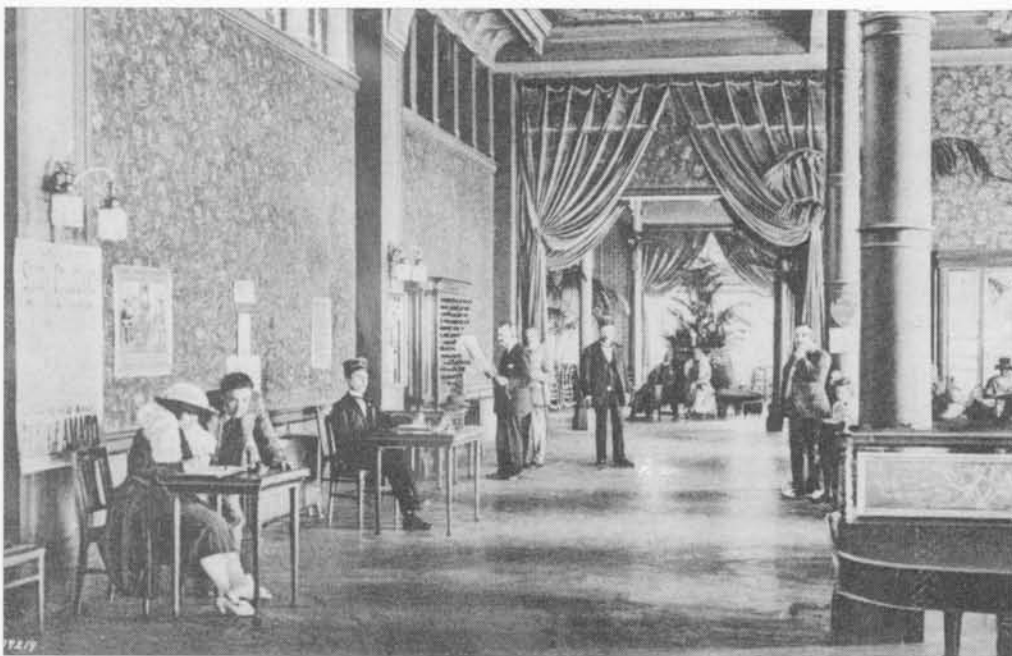
1956 Berl Senofsky, le prijs van de vioolwedstrijd Koningin Elisabeth 1955 - Nicolas Alfonso, gitaar - Wilhelm Kempff - Yehudin Menuhin (ik heb mij laten wijsmaken dat tijdens het optreden van de beroemde violonist een lamp neerviel en vlak naast hem brak, doch dat hij ongestoord doorspeelde) - Geza Anda, een even wereldvermaarde pianist - Isaac Stern, een andere beroemdheid - Stanislas Niedzielski, pianist (ook in 1963, 1970 en 1971).

BINNENZICHTEN KURSAAL

De ambassadeurszaal (circa 1935)

De concertzaal (1900)

De leeszaal (circa 1910). Burgemeester Max van Brussel leest rechtstaand de krant.

- 1957 Louis Backx, piano - Rudolf Schock, Tenor
- 1958 François Glorieux, le optreden van een toekomstig habitué - Samson François, deze pianist kwam terug in 1962 - Gloria Davis, de door Porgy and Bess beroemde sopraan.
- 1959 Adam Harasiewicz, piano - Astrid Varnay, zang
- 1960 Thérèse Allaert, contralto - Georgy Criffra, de uitgeweken Hongaarse pianist die we meermaals zouden terughoren.
- 1961 Nicanor Zabaleta, harp - Victoria de Los Angeles de internationaal beroemde sopraan met als begeleider aan de piano de even befaamde Gerald Moore ; zij stond ook op het programma in 1962, 1966 en 1972 - Van Cliburn - Naum Slusny, die tot in 1976 regelmatig op de affiche zou staan - Tony Poncet, tenor.
- 1962 Jacques Genty, piano (evenals 1963 en 1965).
- 1963 Vladimir Askenazy, pianist uit Sovjet-Rusland. Het trio Isaac Stern, viool, Eugène Istomin, piano en Leonard Rose, cello.
- 1966 Elisabeth Schwarzkopf, nog een internationale beroemdheid van de zang - Jorg Demus, piano.
- 1967 Aldo Ciccolini en Malcolm Frager, pianisten.
- 1972 Sviatoslav Richter (voor de over gans de wereld beroemde Russische pianist waren amper een 400 luisteraars opgekomen, wat hem danig uit zijn humeur bracht) - Henryk Szering, viool.
- 1976 Om de 100e geboortedag van Koningin Elisabeth te vieren speelden op 21 juli het Koningin Elisabeth-trio, samengesteld uit Carlo Van Nest, viool, Eric Feldbusch, cello en Naum Slusny, piano, en op 22 juli het Gretry-kwartet (Marie-Christine Springuel en Veronique Bogaerts, violen - Thérèse Gillison, altviool en France Springuel, cello).
- 1983 Pierre Volondat, eerste prijs Koningin Elisabeth wedstrijd 1983 vermocht het op 7 augustus een volle zaal te lokken, zodanig dat een tweede optreden op 26 augustus gecontracteerd werd.
- 1984 De twee recitals in het kader van de Biënnale Koningin Elisabeth oogstten groot succes. We hoorden Peter Zazovsky (2e laureaat viool in 1980) en Alan Weiss (4e laureaat piano in 1978) op 11 maart en de pianisten Daniel Blumenthal (4e laureaat 1983) en Eliane Rodriguez (5e laureaat 1983) op 19 mei beiden in solo en eveneens in duo.

Jazz

Jazz weerklonk steeds uit alle hoeken van het Kursaal en onder haar meest diverse vormen. Jacques Loussier en zijn Trio Play Bach (piano, contrabas en drums) bewezen in 1965 en 1966 dat de grote Bach en de jazz-vorm niet onverenigbaar zijn. William "Count" Basie and his orchestra waren te gast op 28 augustus 1963 en 18 juli 1975. Zij gaven ons een prachtige show van onvervalste jazz-muziek. Een pareltje van synchronisme werd vertolkt door twee drum-spelers.

Onze noorderburen zonden ons de befaamde Dutch Swing College Band op 24 juli 1966. En uit eigen land dirigeerde Etienne Verschuere de BRT-big-band op 2 augustus 1968. Oostende genoot de grote eer Edward Kennedy Duke Ellington and his orchestra te mogen ontvangen op 1 augustus 1970. Hij liet ons genieten van The new Orleans Jazz suite. Op 18 april 1976 was het de beurt aan The Glenn Miller Orchestra onder leiding van Jimmy Henderson dat ons de sound van de betreurde orkestleider terugschonk. Nadat reeds een jazz-festival was georganiseerd door de Hot Club van België in 1961, werden van 20 juli tot 25 juli zowel in 1982 als in 1983 door de directie van het Kursaal een "Oostende Rhythm 'n Jazz Festival" op touw gezet, dat zowel uit indoors als out-doors manifestaties bestond. Buiten reeds geciteerden traden op Toots Thielemans, Joe Pass, Oscar Peterson, Fats Domino, Lionel Hampton en Stephane Grappelli.

Gesproken Toneel

Voor toneelopvoeringen beschikte Oostende over het ruime auditorium van het Kursaal en de inwendig verbouwde Koninklijke Schouwburg. Deze laatste werd opgeofferd aan een torenproject en het auditorium behield ook niet zijn oorspronkelijke gedaante, daarover heb ik al uitgeweid.

Wanneer ik chronologisch over gesproken toneel wil spreken, dan gaat het allereerst over Franse komedies, die ik sedert 1962 heb bijgewoond en waarvan ik enkele wil in herinnering brengen : Les oeufs de l'autruche, van André Roussin ; in 1963 - Gigi, van Colette, met Alice Tissot en Domino, van Marcel Achard ; in 1964 - Madame Sans-Gêne, van Victorien Sardou. Lorsque l'enfant paraît (nog van André Roussin).

Van al deze toneelspelen die hoofdzakelijk het klassieke driehoeksgeval als onderwerp hebben, verkies ik die van André Roussin. In 1965 werden nog twee stukken van Jean Cocteau opgevoerd : Les parents terribles en La machine à écrire.

In 1967 werd voor het eerst Nederlands toneel voorgebracht en wel Wie is Bang voor Virginia Woolf, van Edward Albee door de K.V.S. Onze Oostendse toneelspeelster Gella Allaert vervulde de hoofdrol.

In hetzelfde jaar, op 24 augustus, werd Boeing-Boeing van Marc Camoletti door de Compagnie du Théâtre Royal des Galeries vertolkt. Christiane Lenain, Jean-Pierre Lorient waren erbij. Dit blijspel werd viermaal door een ander gezelschap opgevoerd : in 1969 door de K.V.S. met Nand Buyl en Rik Andries, in 1971 door onze Oostendse groep de Bacchanten en in 1981 door onze nationale grapjassen Gaston Berghmans en Leo Martin.

's Winters kan per abonnement toneel bijgewoond worden. De Galas Karsenty uit Parijs waren jarenlang geprogrammeerd eerst in de Koninklijke Schouwburg, daarna in het Kursaal.

Later werd volledig overgeschakeld naar Belgische groepen. Ik ver-
noem Théâtre Molière, Théâtre National de Belgique, Le Rideau de
Bruxelles, Théâtre des Galeries St. Hubert, van franstalige zijde.
Nog te vernoemen acteurs zijn Marthe Dugard, Serge Michel, Werner
Degan.

Vermeldenswaardige stukken zijn Pelléas et Melisande van Maurice
Maeterlinck, Une femme qu'a le coeur trop petit van Crommelynck.
La puce à l'oreille van Georges Feydeau, Caligula van Albert Camus,
Quatre pièces sur jardin van de Barillet et Gredy. Equus van Peter
Shaffer.

De Vlaamse toneelgezelschappen waren De Koninklijke Vlaamse
Schouwburg van Brussel, De Koninklijke Nederlandse Schouwburg van
Antwerpen, Het Nederlands Toneel Gent en Het reizend Volkstheater.
Ik vernoem enkele hoofdrolspelers : Yvonne Lex, Ann Peterson, Jet
Naessens, Chris Lomme, Walter Moeremans, Werner Kopers, Hugo Van
den Berghe, Anton Peters, Jef Demedts, Roger Bolders, Jan Reusens,
Vik Moeremans, Cyriel Van Gent, Jo De Meyere.

Enkele voorbeelden van uitgevoerde stukken mogen volstaan om de ver-
scheidenheid van het repertorium weer te geven : Koning Oedipus van
Sofocles ; Elckerlyc en De gecroonde Leersse ; Hamlet, Othello en
Elk wat Wils van Shakespeare ; Becket van Jean Anouilh ; Fientje
Beulemans van Fonson & Wichelen ; Tchao van M-G Sauvajon, Menuet
van Louis-Paul Boon, Jessica ! en Orestes van Hugo Claus. Ik wens
tot slot een drietal superproducties te melden : August AUGUST,
august in 1971 en De Vrek in 1973 van Ravel Kohout en Molière, beide
stukken met Luc Philips en Jan Lecleir en het sublieme afscheid aan
het toneel van Luc Philips in het éénmansstuk Clarence Darrow, ge-
schreven door David W. Rintels.

Gezongen toneel

De lyrische kunst krijgt in Oostende een karige behandeling.
De hiernavolgende lijst blinkt zeker niet uit inzake lengte en men
moet daarbij bedenken dat ze een periode bestrijkt van nagenoeg
dertig jaar. De uitvoeringen in concertvorm laat ik buiten beschou-
wing.

De Barbier van Sevilla was de enige opera die driemaal werd op-
gevoerd. Op 7 augustus 1960 werd Rosina gezongen door Christiane
Gruselle, Figaro door Gilbert Dubuc en Basile door Huc Santana. IK
herinner mij nog steeds de "Air de la Calomnie" die hij zong
getooid met een tweemeterlange stoofbuishoed. De orkestleider was
Gaston Damman.

Een tweede opvoering greep plaats op 29 juli 1962 eveneens met
Christiane Gruselle. Op 5 augustus 1965 was het festival van Aix-
en-Provence te gast met ditmaal Edgard Deneux als dirigent.

In 1959 speelde de Oper van Gent Dialogue des Carmélites van Poulenc - in 1961 vertolkte de Deutsche Kammer-Oper Berlin Die Entführung aus dem Serail van Mozart - in 1962 dirigeerde Gaston Damman Rêve de Valse en zongen Tony Poncet en Gita Nobis Le pays du sourire - in 1963 was het de beurt aan Chanson d'amour gebaseerd op melodieën van Franz Schubert, gezongen door solisten van de Koninklijke Muntchouwburg met een orkest onder leiding van Roger Vandeputte - ook in 1963 kregen we de uitzonderlijke gelegenheid Robert Manuel en Jacques Charon, sociétaires de la Comédie française aan het werk te zien in een beroemde operette Phi-phi (Phidias was een Griekse beeldhouwer) van Christiné - een andere versie van Phi-phi werd gebracht in 1967 - in 1964 dirigeerde Edgard Deneux Così fan Tutti - deze opera van Mozart kreeg een herhaling in 1975 met Rudolf Schock - De Opera d'Arnan van Gilbert Becaud werd in 1968 opgevoerd - in 1969 konden we No-no-nanette horen - De Opera de Wallonie kwam voor het voetlicht met Carmen, waarvoor wij, het stuk zowel als de interpretatie, de meeste waardering hadden - De Opera de Wallonie zorgde eveneens voor La Bohème in 1970, Madame Butterfly in 1971 en Rigoletto in 1972. Ik denk dat het daarna windstil was op gebied van lyrisch toneel in onze badstad.

Op 27 september 1980, vanaf 19u30, beleefde het Casino-Kursaal een glansavond, die voor mij het summum betekent van de na-oorlogse periode. Dan werd "Die Fledermaus" van Johann Strauss in originele versie en in eigen decors opgevoerd door de Wiener Volksoper. Dirigent was Franz Bauer-Theussel, hoofdrollen zongen Mirjana Irosch en Peter Minich. In ieder van de drie bedrijven werd een ballet gedanst. De Keizer-walzer was één schittering van goud-roden avond-japons. Naar het schijnt had Frau Einzi Stolz voor dit evenement gezorgd. Het bleef jammer genoeg bij deze ééndagsvlieg. Als hoop in de toekomst kregen wij met Pasen de operette Der Bettelstudent van Carl Millöcker waarin Ivan Rebroff de hoofdrol zong.

De Dans

In het Casino-Kursaal wordt enorm veel gedanst. In de ere-hall gaat geen maand voorbij zonder bal : bal van de Vlaamse Klub Kust, Bal van de Zeemacht, Prinsenbal, ieder middelbare school heeft zijn bal, voor de kinderen is er gecostumeerd kinderbal; we hebben nu ook het bal van de Burgemeester. In andere zalen wordt ook geregeld gedanst. Maar voor de spektakeldansen keren we terug naar het auditorium en geven allereerst een overzicht van de folkloristische balletten.

Spanje heeft ons het meest laten genieten van zijn folklore. Enkele van de hiernagenoemde groepen kwamen reeds verscheidene jaren terug : Salvador Vargas, Luisillo, Pilar Lopez, La Chunga, Alberto Lorca. We kunnen wel gecharmeerd worden door de vlugdraaiende veelkleurige rokjes, doch het voortdurend handgeklap, het slaan met de hielen, de langgerekte melopeeën blijven onze Belgische oren niet bekoren.

Onze Poolse vrienden zonden ons het ensemble Lubeleski en het Nationaal Ballet van Polen Mazowsze. Uit Tchecho-Slowakije kwamen het ballet Broln en de groep Carnica-Moravia. Ook de Russische dansers waren meermaals te gast : Berezka, Irena Grjebina, het Georgisch Ballet. Wie vergeet al die schijnbaar voetloze dames, die geruisloos over het plankier schoven ? Wij kregen nog de koren en dansers van de Sovjet-vloot en eveneens van het Sovjetleger. Veel sukses oogstten ook de Israëlische Balletten Rotschild - Hrifa en het Grand Ensemble folklorique d'Israël.

Wanneer ik vervolgens het Senegalees Nationaal ballet vermeld, dan kan ik niet nalaten aan te stippen hoe relatief alles in de wereld is. Wanneer de huidskleur donker is, dan hoeven de danseressen zich inderdaad niet te kleden zoals hun blanke sexegenoten. Met de rest van mijn lijstje reizen we nog over een heel deel van onze aardbol; het Afrikaans ballet Keita Fodeba, het ballet van Guinea, het ballet van Tahiti, The Kathalaki Dance Theatre of India, het Nationaal Ballet van Marokko, het nationaal Ballet van de Filippijnen.

Tot slot gaan wij naar het Verre Oosten waar uitgenodigd werden om te komen dansen te Oostende het Folkloristisch ensemble uit Japan en het Artistiek Zang- en dansensemble uit de volksrepubliek China.

In Oostende wordt de klassieke dans in ere gehouden. De balletmeester Sacha Ravinsky is te vernoemen in verband met onze vorige Kursaal. Ik sprak reeds over een dansgroep. Zeker mag ik de balletschool Rose d'Ivry niet vergeten, die al reeds sedert 1949 bestaat en thans onder de kundige leiding van Carla Rabauin één van de kelders haar oefenterrein heeft. Meermaals zijn de danseresjes een verdieping hoger in het Kursaal te zien wanneer ze één of ander spektakel opluisteren of tijdens hun om de vier jaar gegeven dans-recital. En dat daarmee niet alles gezegd is bewijst het bestaan van de dansschool Maria-Ellen, die eveneens al op het podium verscheen.

Oostende is werkelijk het Mekka geweest van dans en ballet. Een chronologisch overzicht lijkt mij niet ongewenst.

In 1955, 1956 en 1957, telkens twee avonden met een ander programma, was het Grand Ballet du Marquis de Cuevas te gast. De balletten Jean Babilée kwamen in dezelfde jaren op. De naam Maurice Béjart was voor 't eerst te lezen in 1956 met Les Ballets de l'Etoile. Het ballettenkorps van de Opera van Parijs met Serge Lifar stond op de affiche in 1957. In 1958 en 1959 dansten Dolores Laga en André Leclair met het ballet van de Koninklijke Muntchouwburg. Een dansfestijn werd ons geboden door het ballet en het orkest van de Koninklijke Opera van Antwerpen onder leiding van André Vandernoot op 15 juli 1959. Pulcinella van Igor Stravinsky, De wonderbare mandarijn van Bela Bartok en de Bolero van Ravel vormden de ingrediënten van deze onvergetelijke avond.

Het Scala van Milaan zond zijn sterdansers op 5 augustus 1960, de Belgische sterdansers waaronder Andrée Marlière kwamen aan de beurt op 23 augustus en het duo Zizi Jeanmaire - Roland Petit op 27 augustus 1960 en opnieuw op 11 augustus 1961.

Het beroemde ballet-theater Kurt Jooss vertolkte een door de pers zeer gewaardeerd programma op 1 augustus 1962. Klassiek ballet bracht eveneens de Russische groep Serge Golovini op 7 augustus 1963 en 31 juli 1964. The London Festival Ballet zagen we op 29 en 30 augustus 1964 met als solisten Irina Borowska, Margot Miklosy, Ben Stevenson, John Glipin en orkestrale ondersteuning door de Philharmonie van Antwerpen.

Uit Amerika kwam The Paul Tylor Dance Company van New-York in 1965. Nog een artistieke gebeurtenis was de komst van het ballet van de Opera van Kiev op 17 en 18 augustus 1967. Cinderella, op muziek van Serge Prokofieff, werd door het Ballet van de Koninklijke Vlaamse Opera uitgevoerd op 22 augustus 1968. Andrée Marlière was Assepoes, André Leclair de prins en Fritz Celis dirigeerde.

Het Ballet van XXe eeuw Maurice Bejart heeft de persgala verzorgd met het orkest van de nationale opera, geleid door André Vandernoot.

In 1969, op 23 juli, was het de beurt aan Le Ballet de Wallonie en op 21 augustus, opnieuw het ballet van de K.V.O. te Antwerpen.

19 juli 1970 was een hoogdag voor de danskunst. De Engelse Margot Fonteyn en de Russische sterdanser Alexander Noerejev traden voor de eerste keer samen op een Belgisch podium op met het ganse Nationaal Ballet van Nederland. Het romantisch ballet "Giselle" vormde het programma. Andermaal was het "Ballet van de XXe eeuw" met Maurice Bejart te zien op 22 augustus met onder meer "Actus Tragicus" van J.S. Bach en "Die vier letzte lieder" van R. Strauss.

Augustus 1971 was eveneens voor balletliefhebbers een gezegende maand. De 4e trad The Dance Theatre of Harlem voor het voetlicht. Gezien het succes mochten zij terugkeren in 1972. De 12e was het de beurt aan de solisten van ballet Opera Sofia, als uitblinker Vera Kirova. The stars of faith of Black nativity zongen en dansten de 17e. En nogmaals kregen we het Ballet van de XXe eeuw. Maurice Bejart stelde ons voor Rudolf Nurejev, Paolo Bortoluzzi, Suzanne Farrell en Jorge Dann.

Het eerste optreden van het Ballet van Vlaanderen dateert van 25 augustus 1972. Onder directie van Jeanne Brabants werden vier balletten gedanst. Onder de soledansers noteer ik Aimé de Lignière, Stefan Schuller, Kathleen Smith en Winnie Jacobs. Maurice Bejart met zijn ballet kwam terug op 25 augustus 1973. In 1974, op 20 augustus vormde het Wiener Staatsopernballett und orchester het topevenement van het seizoen met muziek van Tchaikowsky.

Het Grand Ballet classique de France, opgericht door Claude Geraud, bezorgde ons twee memorabele avonden. De eerste, op 20 juli 1975, bracht ons onder meer het tweede bedrijf uit Coppélia van Léo Delibes ; de tweede, op 29 juli 1977, eindigde met "Noir et blanc", ballet van Serge Lifar op muziek van Edouard Lalo-LianeDayde, Attilio Labis en Christina Vlassi zijn enkele sterdansers.

Een internationaal ballet-gala werd ons geboden door de sterren van het Bolshoi-theater uit de USSR Ekaterina Maximova, Vladimir Vasse-liev, Nadejda Pavovla en Vjachestav Gordejev, alsook Elsil Elman van Colon de Buenos Aires en Georges Piletta van de opera van Parijs.

Ook het nationaal Ballet of Cuba "Alicia Alonso" was van de partij, dit alles op 16 augustus 1981.

Ten slotte keer ik nog even terug naar ons eigen Ballet van Vlaanderen, dat sedert 1973 ieder jaar het winterseizoen, op touw gezet door de Vlaamse Klub Kust, afsluit. Dankzij het prachtig lichtorgel van het auditorium en in sobere decors werden ettelijke nieuwe balletten gecreëerd. Wij moeten ons thans wel tevreden stellen met muziek langs bandopnemer, maar daaraan hebben allicht eigentijdse bezuinigingen schuld. Om onpersoonlijk te blijven stip ik alleen namen van balletten aan : Brandenburg drie, op muziek van Bach-Ritus Paganus, van François Glorieux - De groene tafel, van de choreograaf Kurt Jooss - De liefdesscène uit Roméo et Juliette, van Hector Berlioz - Offenbach Folies, natuurlijk van Jacques Offenbach - Cantos firmus, eveneens gebaseerd op Bach's muziek - Bartok twaalf - Uilenspiegel de Geus, een avondvullend programma - Les patineurs, met muziek van Meyerbeer - Grand Hotel - Holberg suite, muziek geleverd door Edward Grieg - Chabrian - La cathédrale engloutie, volgens Debussy, Carmina Burana, van Carl Orff.

De symphonische orkesten

Om de vier jaar is Brussel het muzikaal centrum van de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano afgewisseld met een gelijkaardige competitie voor viool. Oostende deelt de eer met Spa om na Brussel de laureaten te ontvangen voor een concert van concerto's. In 1980 speelden op 21 juni onderscheidenlijk Michael Martin, 5e prijs, het 3e concerto van Mozart, Takashi Shimizu, 3e prijs, het concerto van Mendelssohn en Yuzuko Horigone, 1e prijs, het concerto van Sibelius, De Roemeense en de twee Japanezen werden begeleid door L'Orchestre de Liège onder leiding van Edgard Deneux. Na de violonisten kwamen de pianisten aan de beurt in 1983. Op 11 juni kwam vooreerst de 6e laureaat, de vaderlandsloze Sergj Edelmann het 1e concerto van Chopin spelen ; hij werd gevolgd door de Amerikaan Daniel Blumenthal met het 1e concerto van Tchaikowsky. Na deze 4e laureaat werd het concert besloten met een uitvoering door de 2e laureaat, de Duitser Wolfgang Mantz, van het 3e concerto geschreven door Ludwig van Beethoven. Ook het orchestre de Liège zorgde voor het samenspel. de orkestleider was ditmaal Pierre Bartolomé.

Ik vernoem nog enkele vorige laureaten die in Oostende zijn opgetreden : Stoika Milanova, Valère Kamychev, David Lively en Leonid Kogan. Belgische geklasseerden kregen we ook te horen : de pianisten Claude Coppens en Jean-Claude van den Eynden, de violonisten Miriam Fried, Edith Volckaert en Clement Quatacker.

Een aan te moedigen initiatief was het inrichten van de Biënnale Elisabethwedstrijd waaraan Oostende mocht deelnemen. Kwamen achtereenvolgens aan de beurt : Pierre-Alain Volondat (1e laureaat 1983) op 25 februari met het 2e pianoconcert van F. Liszt, begeleid door de Philharmonie van Vlaanderen gedirigeerd door François Huybrechts

- op 28 april Wolfgang Manz (2e laureaat 1983) die de weinig gespeelde variaties op een Thema van Paganini door Sergei Rachmaninoff vertolkte bijgestaan door het nationaal orkest van België onder leiding van zijn eerste dirigent Mendi Rodan - Adel Rahman el Bacha (1e laureaat 1978) op 15 juni met het Orchestre de Liège, gedirigeerd door Pierre Bartholomée gaf ons Rachmaninoff nr. 2.

11 juli is de nationale feestdag van Vlaanderen geworden en wordt sedert 1961 in het Kursaal gevierd met Vlaamse muziek en Vlaamse liederen. Het hulde-concert Constant Permeke was daarvan de inzet op zaterdag 8 juli 1961. De James Ensor-suite van Flor Alpaerts, De Constant Permeke suite, muziek van Jan Decadt, tekst van Jan Vercammen en ten slotte de Rubens-kantate van Peter Benoit waren de pijlers van dit programma. Het symphonieorkest van de BRT, allerlei koren en de declamator Antoon Vanden Plaetse waren de uitvoerders onder leiding van Leonce Gras. Tal van personaliteiten waren aanwezig waaronder de Gouverneur van Outryve d'Ydewalle en de Burgemeester Piers. Een andere gebeurtenis was de uitvoering van het oratorium Lucifer, van Peter Benoit, op 10 juli 1967. Ook de BRT met koor en orkest en ook Leonce Gras als dirigent brachten dit werk ten gehore. Andere 11 juli-vieringen werden gevuld met Vlaamse synphonische muziek, ontspanningsavonden en sedert 1971 het Zeezangfeest. De Guldensporenavond verplaatste zich in 1982 en 1983 naar de Ambassadeurszaal waar het Westvlaams Jeugdorkest voor het muzikaal genot zorgde.

De viering van het Belgisch Nationaal feest, een toppunt van de vooroorlogse Kursaal, is helemaal te loor gegaan. Wel werd gepoogd op 14 juli een oude traditie te doen herleven, die om onze zuiderburen te gedenken. Wel is de Franse muziek rijk genoeg om een afzonderlijk concert te stofferen. We hoorden op 14 juli 1960 Jeanne Rhodes en Albert Lance in aria's van Massenet en Bizet en ook de symphonie van César Franck, die in feite een Belg was. We hoorden op 14 juli 1961 Le Carnaval d'Aix van Darius Milhaud en Symphonie fantastique van Berlioz. François Glorieux speelde piano en André Cluytens dirigeerde. Op vrijdag 13 juli 1962 zong de beroemde Franse bariton Gerard Souzay met het orkest van de BRT, leiding Daniel Sternefeld.

(vervolgt)

André VANDENAUWEELE

DE PUTTI'S

Verleden jaar publiceerde ons lid de Heer A. VANDENAUWEELE in ons tijdschrift een bijdrage over vier putti's die wat verloren stonden in het Koningspark.

Inmiddels heeft het Stadsbestuur van Oostende de beeldjes vandaar laten wegnemen en ze na een grondige beurt mooi geplaatst in het Stedelijk Zwembad.

O.V.